

AL.LELUIA!

S'obre el Cel de bat a bat
i ens mostra la majestat
d'un infinit insondable.
Amb cànctics per tot arreu
s'enforteix la nostra veu
pregonant que en un estable
ha nascut el diví Infant
a qui tothom va adorant
fent-li dolça companyia.
Les ofrenes que el Nen rep
les agraeix Sant Josep
junt amb la Verge Maria.

Nosaltres, què li direm?
Humilment li pregarem
que aquesta pau tan perduda
se senti rejovenir
i els humans -units per fi-
cantem, tots junts, "Al.lleluia"!

Nadal 1987
Mª Teresa Cabané

ARBRE D'HIVERN

Mimosa groga
claror d'estiu.
Si el vent la gronxa
riu que riu...!
Mimosa tendra.
Or de rovell.
La Lluna plena,
quin raig d'argent!
Flor de mimosa
ventent el fred.
Sol que entre branques
ens fa l'ullet.
Mimosa encesa.
Altar de febrer.
Cau la neu de cop.
I apaga, ble i encenser.

Mª A. Barceló

L'oratori de Nadal de J.S. Bach

per Antoni Sala i Serra

En la història de la música, les figures de BACH, MOZART i BEETHOVEN són cabdals i omplen els espais més valuosos de la creació musical. Cadascun d'ells incidirà en la humanitat amb els seus missatges. Amb BEETHOVEN la música es torna un llenguatge de l'idealisme i de l'emoció i pren un sentit impulsor de les noves idees sobre la justícia i la fraternitat dels pobles. En MOZART, l'escriptura musical es converteix en una expressió de bellesa, delicadesa i sensibilitat clàssica. En BACH la profunditat religiosa pren les grans dimensions que tenia en el passat el missatge evangèlic; és com reviu novament els temps medievals en què la vida i l'obra de les persones es movien constantment al voltant del fet sobrenatural de la presència de Déu.

Cadascun d'aquests compositors tindrà en l'època moderna, independentment del plaer melòmen, el moment precís en què l'individu i la societat necessita la seva música. En els moments de lluita, la música de BEETHOVEN servirà d'estimulant. En situacions de desorientació i tensions, la música de MOZART asserenarà l'esperit i li donarà la tranquil·litat de la bellesa. Serà en BACH on es recolzarà l'ànima condoluda i necessitada en els moments de dolor i alegria de sentir la presència de Déu en l'afirmació de la fé.

BACH és, doncs, el músic que tindrem a prop en totes les festivitats i calendaris religiosos. La seva música ens portarà l'alegria dels dies de NADAL i la pau d'esperit de la Passió de Crist de la Setmana Santa.

J.S. BACH fou un músic essencialment d'església. Per bé que va dedicar-se tota la seva vida a la música d'orgue sabia prou bé que, segons la concepció eclesiàstica tradicional, la música religiosa és abans de tot i sobretot música vocal. Per això la seva obra més important és jalonada de composicions vocals, fins i tot en aquella època en què la seva ocupació era l'orgue i l'orquestra. En la litúrgia protestant aquesta música era bàsicament la cantata.

La cantata religiosa alemanya, quan BACH va aparèixer en el món musical, tenia una llarga història i tradició. Partia de les corals alemanyes que Luter i els seus col·laboradors admeteren en substitució del *graduale* llatí. Aliaren la poesia i la música per

J.S. Bach (1685-1750).

tal de donar importància a la celebració litúrgica amb textos de l'evangeli dominical. Schütz i Buxtehude, de l'escola d'Alemanya del nord, foren els músics anteriors que evolucionaren la cantata popular, herència dels "minnensinger", amb la música adient a les escriptures sagrades dels textos bíblics.

Les idees teològiques que influenciaren BACH, les més importants i fonamentals per la seva forma de pensar, varen ser les de *l'expiació i redempció*. Molt sovint apareixen aspectes d'aquestes idees en les cantatas de BACH i la profunditat que evidencia, amb el fervor que estan anunciades en la seva música, dona fe el convenciment que en tenia. L'especial predilecció pels textos que parlen del *somni etern de la mort* o de naturalesa similar, s'explica per la idea de *l'expiació*. Per BACH tot això no era res de tràgic ni d'aterrador, sinó, que al contrari, significava per a ell una realització de la promesa de la salvació eterna i de l'obtenció de la glòria de la presència divina del Salvador. Això es pot veure resumit en una de les cantatas més famoses, "Christ lag in Todesbanden", i especialment amb la monumental "Passió segons Sant Mateu".

Un altre tret característic de BACH és l'aspecte patriarcal que volia de la família, el qual a més del sentit teològic de *l'encarnació* tenia un caire humà. Se sentia feliç envoltat de l'admiració de la muller i dels nombrosos fills nats dels dos matrimonis. L'anunci de la gestació d'un nou fill era motiu d'alegria a la llar de Bach; i això esdevenia sovint. Es pot pensar que en aquest fet BACH hi veia un sentit semblant a la realització del misteri sagrat del Crist de la *redempció mitjançant l'encarnació*.

Radio Grau

CONTINUÏTAT I SERVEI

Rambla, 14 - Tel. 725 93 33
SABADELL

No és estrany, doncs, que les seves cantates més inspirades i significatives siguin les que formen l'ORATORI DE NADAL. És possiblement el compendi musical sobre el naixement de Jesús més important de tots els temps, i si bé el teixit de notes produirà el plaer d'una obra mestra, cal veure, per donar-hi aquesta vàlua, tota la seriositat i sinceritat que BACH posava en les coses d'església i la solemnitat aprofundida que prenien el seu llenguatge en aquesta mena de diàleg amb el Totpoderós.

Aquesta comunicació, que en BACH sempre serà transcendental per a la seva vida i la seva obra, pren per primera vegada en les cantates de l'ORATORI DE NADAL, un caire alegre i joiós, lluny del llenguatge dramàtic habitual, i anuncia d'una forma triomfant el naixement d'un infant. BACH se sentia per aquest fet entès i inspirat, i el bo i millor de la gran tradició creadora de música natalenca del Centre d'Europa, serà transformada per la seva genial tècnica musical en unes obres mestres. Mantindrà, no obstant això, el concepte luterà de la cantata que en el temps de BACH consistia en un cor general inicial, precedit d'una simfonia o obertura d'instruments, seguit d'una gran varietat de recitatius, àries, duets, trios i cors, i acabava sovint amb una gran coral. En mans de BACH, aquesta creació pendrà, sota la influència italiana del moment, un nou sentit en donar entrada a les "àries de capo" d'una forma més lliure que les que tenien abans. El recitatiu BACH el presenta sota tres formes: el *secco*, sostingut solament pel *solo continuo*; l'*acompanato* ajudat per un grup d'instruments, i l'*airoso*. L'*airoso*, del qual BACH tenia referències anteriors a Neumeister, serà una de les característiques del seu llenguatge musical. Aquestes formes solistes com l'ària i el recitatiu, pròpies de l'òpera, no seran ben vistes com a música d'església pels seus contemporanis, especialment els "pietistes", però BACH hi unirà altres formes, que ja eren familiars en els oficis luterans, com el concert coral, el motet i altres arranjaments vocals. D'aquesta manera acallarà crítiques i podrà obtenir unes corals de grans dimensions musicals. A la diversitat de medis vocals que emprava BACH li corresponia una diversitat d'instruments que canvia amb les obres per descriure, amb la música, semblances i simbolismes. La capacitat d'elecció del compositor d'aquell temps era minsa, i havia d'aprofitar els instruments disponibles, força migrats. En la instrumentació de BACH, el baix continu està format per l'orgue, el violone (contrabaix de viola) i violoncel, i moltes vegades també el fagot. A tot això s'hi unien en els altres instruments de corda. Els instruments de vent preferits per BACH són els oboes i el conjunt de trompetes que utilitzava especialment en les cantates profanes. Amb les trompes i flautes obtenia una especial colaratura. Aquests instruments de vent en les cantates del ORATORI DE NADAL, Bach els fa servir com a conjunt o solistes i també per reforçar la intensitat sonora. El text de la cantata luterana era considerat com un complement d'un sermó musical i estava perfectament relacionat

Albert Dürer: "L'adoració dels Reis". Grabat en fusta (c. 1503).

amb l'evangeli del dia del calendari litúrgic. Les cantates que formen l'ORATORI DE NADAL és un conjunt de sis obres destinades a cadascun dels dies de les festivitats natalenques. Comença amb la BWV 63 del dia de NADAL, titulada "Cristians graveu aquest dia", i acaba amb la de l'EPIFANIA BWV 65, titulada "De Saba vindran tots".

De tot aquest conjunt, BACH sentia especial predilecció per la cantata del dia de NADAL, i ho demostra fent-la interpretar a Leipzig i a Weimar i tocant-la en l'època que pretenia ser organista de Halle, com a demostració de la seva vàlua personal. Cal escoltar

atentament el moviment coral final, molt elaborat, que per la seva extensió i disposició li correspondria més aviat a un moviment inicial tradicional. BACH hi troba en un moment d'il·luminació una gran inspiració. En la coral de l'EPIFANIA BACH utilitza una nova tècnica musical descriptiva. El seguiment solemne dels Reis Mags cap a l'Adoració es determina pel ritme d'instruments en el moviment inicial de l'obra. La combinació de trompes, flautes i oboes d'aquest moviment, juntament amb l'ària de tenor, produeix un efecte sonor sumament original.

Aquestes dues cantates inicien i tanquen el cicle nadalenc. BACH hi posà els seus grans dons de creador d'una dialèctica i estètica musical modèlica. Hi queden reflectits els seus principis ètics i morals, que en BACH eren servir i lloar el Totpoderós i buscar amb Ell l'ordre, l'equilibri i l'harmonia. En la veu humana va trobar la font sonora que millor podria servir-li per expressar musicalment el seu ideal. La seva creació té el valor complex d'un Evangeli: és art, moral, història i pedagogia.

Radio Grau

**VISITEU ELS SECTORS DE
GAMMA BLANCA
INFORMÀTICA
TV - COLOR - VIDEO - HI-FI
DISCS - COMPACT DISC**